

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

- Esitys tallennetaan
- Huolehdi, että mikrofonisi ja kamerasi ovat kiinni esitysten ajan.
- Keskusteluenttä voi käyttää kysymyksiin ja kommentointiin.
- Lopuksi on varattu aikaa kysymyksille ja keskustelulle
- Tekoälykokousavustajien käyttö on kiellettyä

Kehittämisenwebinaari - ammatillinen osaaminen ja pedagoginen toiminta turvallisuusalan perus- ja ammattitutkinnossa

Ohjelma

14.00 Tilaisuuden avaus

Arvioinnin keskeiset tulokset ja kehittämissuosituks

Raisa Hievanen, Paula Kilpeläinen, Karvi & arviointiryhmä

Kommenttipuheenvuorot

Miten turvallisuusalan perus- ja ammattitutkinnon koulutusta tulisi kehittää?

Yli-insinööri Tomi Ahokas, Opetushallitus

Koulutuspäällikkö Marko Koivikko, Turvallisuus- ja tullialan työelämätoimikunta

Koulutuksen järjestäjän hyvän käytännön esittely

Lehtori Panu Toivonen, OSAO

Kysymyksiä ja keskustelua

15.30 Loppusanat, yksikön johtaja Kirsi Hiltunen, Karvi

Turvallisemman tilan periaatteet

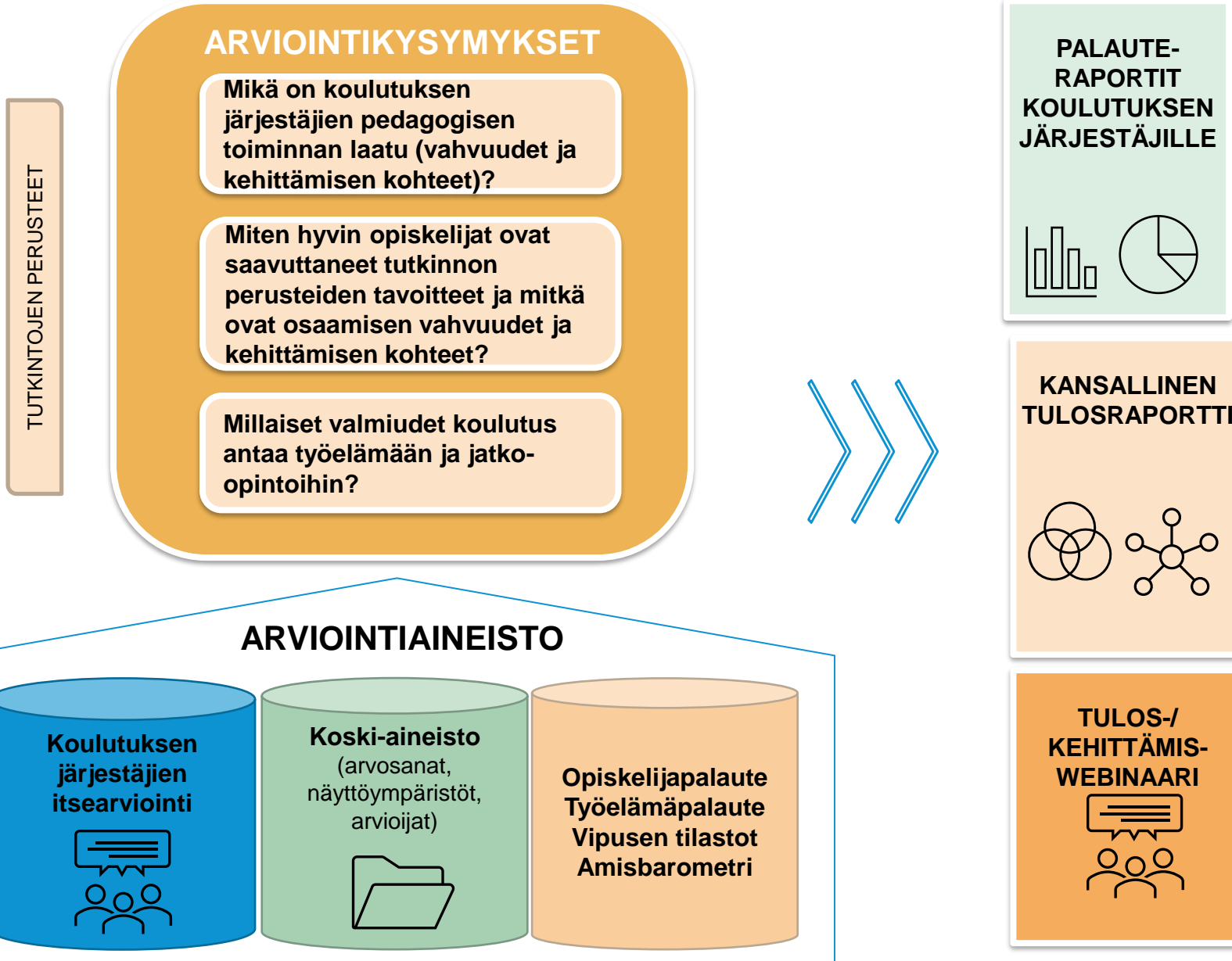
- **Syrjinnästä vapaa alue:** Emme hyväksy syrjintää tai häirintää missään muodossa. Arvostamme kaikkia yhdenvertaisina ja kunnioitamme moninaisuutta.
- **Itsemäärittely- ja määrittelemättömyysoikeus:** Kunnioita jokaisen oikeutta määritellä tai olla määrittelemättä itsensä. Älä tee oletuksia kenenkään ominaisuuksista.
- **Hyväntahtoisuus:** On inhimillistä tehdä virheitä. Erehtyä saa, ja kysymällä asiat selviävät. Oletuksena on, että kaikki osallistuvat keskusteluun hyväntahtoisesti omista lähtökohdistaan.
- **Kunnioitus:** Jokaisella on oikeus omaan mielipiteeseensä ja velvollisuus kunnioittaa muiden mielipiteitä. Syrjivät asenteet eivät ole mielipiteitä.
- **Puheeksi ottaminen:** Ota asiat puheeksi. Itsestäänselvyyksiä ei ole olemassa. Opettele sekä antamaan että vastaanottamaan kunnioittavaa ja rakentavaa palautetta.
- **Tilan antaminen:** Anna tilaa toisille. Huolehdi että kaikki tulevat keskustelussa kuulluksi ja pääsevät osalliseksi.
- **Itsestä huolehtiminen:** Huolehdi omasta jaksamisestasi itsellesi sopivilla tavoilla!
- **Jos havaitset syrjintää, rasismia tai häirintää, puutu tilanteeseen.**

Tämän tilaisuuden häirintäyhdyshenkilö on Niina Rumpu (etunimi.sukunimi@karvi.fi).

Arviointiryhmä

- Helena Kanttikoski, esihenkilö, Avarn Security
- Santeri Kauppi, lehtori, Stadin ammattiopisto
- Panu Toivonen, lehtori, Oulun seudun ammattiopisto
- Raisa Hievanen, arviointiasiantuntija, Karvi
- Paula Kilpeläinen, johtava arviointiasiantuntija, Karvi

Arviointikysymykset ja -aineisto

Arviointiaineisto

Aineisto	Turvallisuusalan perustutkinto (n)	Turvallisuusalan ammattitutkinto (n)
Järjestäjät, joilla tutkinto järjestämisluvassaan	29	32
Tutkintoa järjestävät koulutuksen järjestäjät	27	25
Tutkinnon osia suorittaneet opiskelijat	2 762	2 520
Ammatillisten tutkinnon osien suoritukset	5 011	3 785
Yhteisten tutkinnon osien osaluokkien suoritukset	18 904	-
Itsearviointiin toteuttaneet koulutuksen järjestäjät	27	22
Opiskelijapalautteen vastaukset	Aloituskysely 1 355	Aloituskysely 699
	Päätökysely 1 031	Päätökysely 654
Työpaikkaohjaajakysely	1 599	519
Työpaikkakysely	702	66
Amisbarometrin vastaukset	201	-

Keskeisiä taustatietoja opiskelijoista

- Tietoja 2 762 perustutkinto- ja 2 520 ammattitutkinto-opiskelijasta
- Valtaosa at-opiskelijoista suoritti tutkinnon osia, ei koko tutkintoa
- Pt-opiskelijat useimmiten oppivelvollisia, at-opiskelijat 18-24 –vuotiaita.
- Koulutustausta
  - Pt: Useimmiten peruskoulu
  - At: Vajaalla puolella ammatillinen tutkinto, neljäsosalla lukio
- Molempien tutkintojen opiskelijoista yli 80 % suomenkielisiä ja reilu kymmenesosa muunkielisiä.
- Molemmissa tutkinnoissa enemmistö opiskelijoista miehiä
- Lähes viidesosalla pt-opiskelijoista oli ollut jossain vaiheessa opintojaan erityisen tuen päätös yhdessä tai useammassa tutkinnon osassa

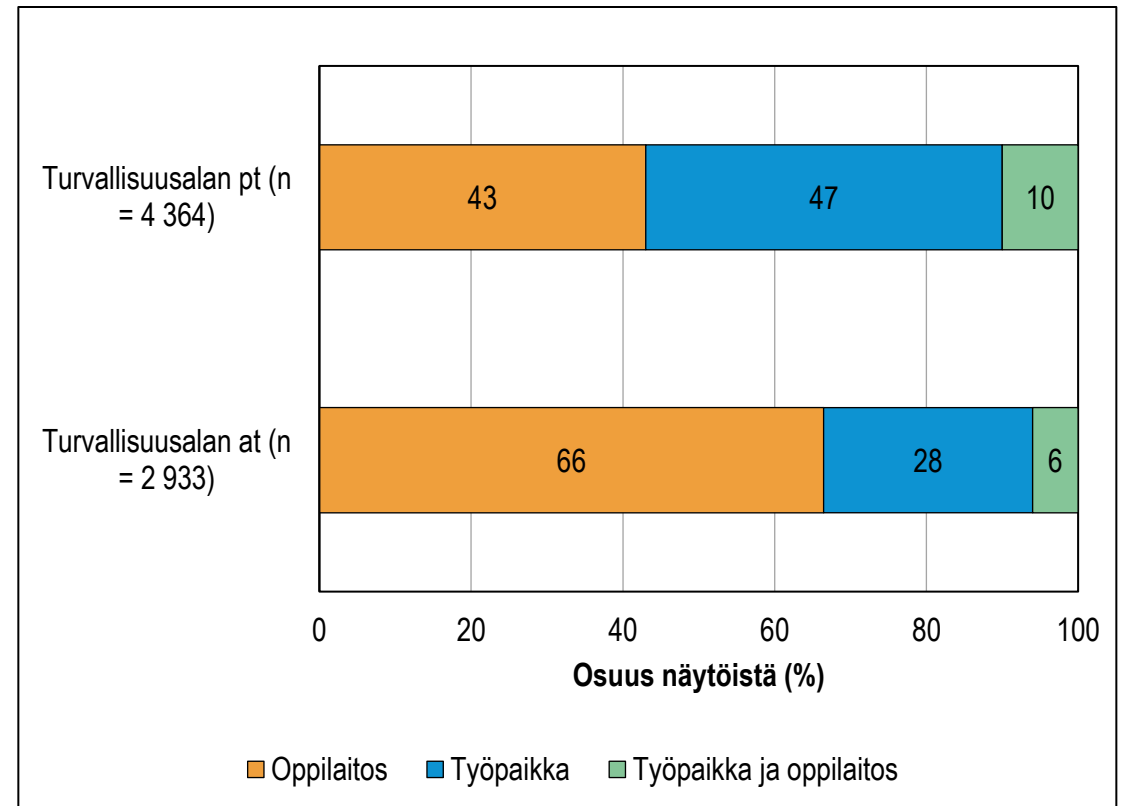

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Nostoja keskeisistä tuloksista

Näyttöympäristöt

- Perustutkinnossa lähes yhtä suuri osa näytöistä toteutettu oppilaitoksessa kuin työelämässä
- Ammattitutkinnossa yli puolet näytöistä oppilaitosnäyttöjä
- Noin kymmenesosalla järjestäjistä vähintään 80 % näytöistä työpaikalla
- Oppilaitosnäyttöjen osuudessa vaihtelua tutkinnon osittain

Näytön arvioijat

Näytön arvioija	Turvallisuusalan perustutkinto		Turvallisuusalan ammattitutkinto	
	Näyttöjen määrä (n)	% kaikista näytöistä	Näyttöjen määrä (n)	% kaikista näytöistä
Opettaja ja työelämän edustaja	2 517	53,0	1 875	53,6
Kaksi tai useampi opettaja	1 445	30,4	1 099	31,4
Opettaja	755	15,9	416	11,9
Opettaja ja muu koulutuksen järjestäjän edustaja	17	0,4	102	2,9
Muu koulutuksen järjestäjän edustaja ja työelämän edustaja	8	0,2	-	-
Yksi tai useampi työelämän edustaja	4	0,1	4	0,1
Yhteensä	4 746	100,0	3 496	100,0

- Noin puolet molempien tutkintojen näytöistä oli opettajan ja työelämän edustajan yhdessä arvioimia.
- Molempien tutkintojen näytöistä vajaa puolet (pt 47 %, at 46 %) oli arvioitu ilman työelämän edustajaa.
- Perustutkinnon oppilaitosnäytöt olivat tyypillisimmin kahden tai useamman opettajan arvioimia, ammattitutkinnon taas opettajan ja työelämän edustajan.

Pedagoginen toiminta

Nostoja vahvuuksista

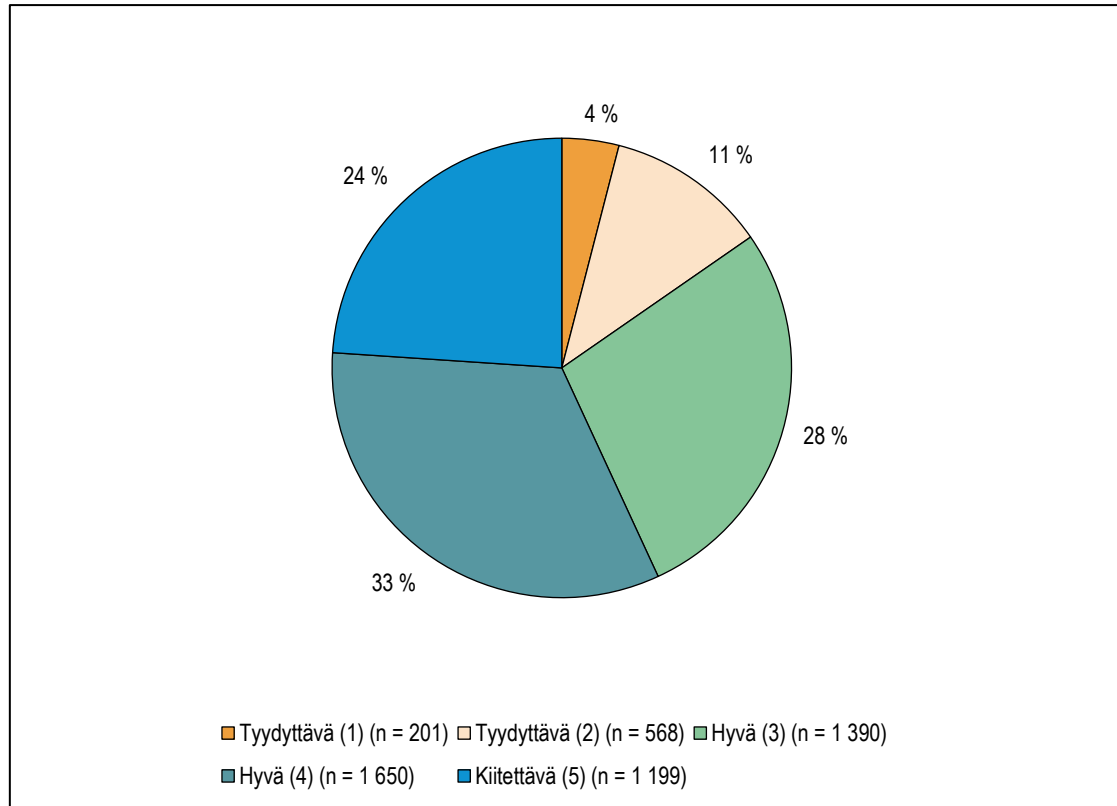
- HOKS-prosessi:
  - Puuttuvan osaamisen hankkimisen suunnittelu
  - HOKSin päivittäminen opintojen aikana ja opintojen yksilöllinen eteneminen
  - ammatillisissa tutkinnon osissa opiskelijan tarpeita vastaava opetus
- Työelämässä oppiminen asetettujen tavoitteiden mukaisesti
- Näytöt:
  - Sisältöjen vastaavuus tutkinnon osien ammattitaitovaatimuksiin
  - arviointi arviointikriteerien mukaisesti ja opiskelijan itsearviointi
- Henkilöstön pedagogisen ja työelämäosaamisen ylläpitäminen ja kehittäminen

Nostoja kehittämisen kohteista

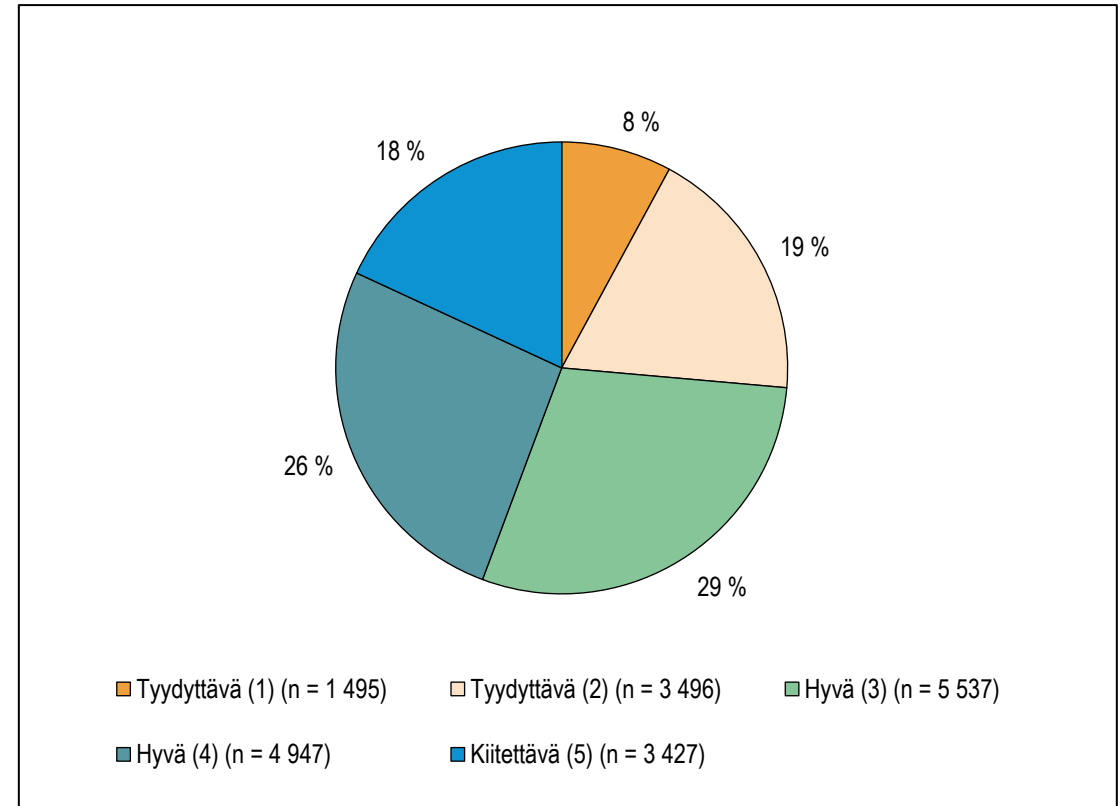
- HOKS-prosessi:
  - Yksilölliset valinnan mahdollisuudet
  - Tuen tarpeiden selvittäminen ja opintoihin soveltuvien oppimisympäristöjen suunnittelu (at)
- Työelämässä oppiminen
  - Tarpeita vastaava ohjaus ja tuki sekä osaamisen kehittymisen seuranta
  - Suunnittelu ja tavoitteista sopiminen kolmikantaisesti
  - Työpaikkaohjaajien oppilaitokselta saaman tuen riittävyys
- Näytöt
  - Suunnittelu kolmikantaisesti ja toteuttaminen työpaikoilla
  - Työelämän edustajan perehdyttäminen arviointiin ja osallistuminen arviointiin
- Työpaikkaohjaajien osaamisen ylläpitäminen ja kehittäminen

Perustutkinto-opiskelijoiden osaaminen arvosanojen perusteella

Ammatilliset tutkinnon osat (näytöt)

Yhteisten tutkinnon osien pakolliset osa-alueet

- Arvosanojen perusteella opiskelijoiden osaaminen on hyvää
- Ammatillinen osaaminen on parempaa kuin osaaminen yhteisissä tutkinnon osissa

Tutkinnon suorittaneiden työllistyminen ja sitä edistävät ja vaikeuttavat tekijät

- Opiskelijat olivat keskimäärin tyytyväisiä saamaansa koulutukseen ja valtaosa heistä koki koulutuksen parantaneen heidän valmiuksiaan siirtyä työelämään tai jatko-opintoihin
- Perustutkinto-opiskelijat kokivat saaneensa opettajiltaan tarpeeksi tietoa työelämästä ja työpaikoista.
- Vuonna 2023 valmistuneiden sijoittuminen vuosi tutkinnon suorittamisen jälkeen:
  - Pt: 76 % työllisiä, 10 % työttömiä
  - At: 86 % työllisiä, 8 % työttömiä
- Työllistymistä edistää järjestäjien mukaan
  - Työelämälähtöinen koulutus
  - Järjestäjien hyvät työelämäverkostot
  - Onnistuneet työelämäjaksot
  - Opiskelijoiden asiakaspalvelu- ja vuorovaikutustaidot, asenne ja motivaatio
  - Korttikoulutusten ja pätevyyksien suorittaminen
- Työllistymistä vaikeuttaa järjestäjien mukaan
  - Motivaation ja oikean asenteen puute
  - Elämänhallinnan ongelmat
  - Heikot vuorovaikutustaidot
  - Puutteet suomen kielen osaamisessa

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Johtopäätökset ja suositukset

Opintojen henkilökohtaistaminen toteutuu pääasiassa hyvin, kehitettävää erityisesti yksilöllisissä valinnan mahdollisuuksissa

- Opintojen henkilökohtaistaminen toteutuu pääasiassa hyvin.
- Kuitenkin opiskelijoiden yksilöllisissä valinnan mahdollisuuksissa olisi parannettavaa.
- Lisäksi ammattitutkinnon opiskelijoiden kokemuksen mukaan erityisesti opiskelijoiden aiemmin kattuneen osaamisen selvittämisessä ja huomioimisessa opintojen suunnittelussa, tuen tarpeiden selvittämisessä ja opintoihin soveltuvien oppimisympäristöjen suunnittelussa on puutteita

Opiskelijoiden yksilöllisiä valinnan mahdollisuuksia tulee tukea varmistuen samalla, että heidän opintopolkunsa on työelämän tai jatko-opintojen kannalta tarkoituksenmukainen

Koulutuksen järjestäjien tulee

- kiinnittää huomiota opiskelijoiden yksilöllisten valinnan mahdollisuuksien tukemiseen osana HOKS-prosessia.
  - Kuitenkin varmistuen sen, että opiskelijan pakollisista ja valinnaisista opinnoista muodostuu selkeä opintopolku, joka antaa opiskelijalle hänen tavoitteitaan vastaavaa osaamista, olipa tavoitteena sitten työllistyminen tai jatko-opinnot.
- varmistaa, että henkilökohtaistaminen toteutuu myös ammattitutkintokoulutuksessa.

Työelämässä oppimisen jaksojen suunnittelussa on puutteita, samoin opiskelijoiden työpaikoilla saamassa tuessa ja ohjauksessa

- Työelämässä oppimiseen soveltuvien työpaikkojen saatavuudessa on haasteita
- Työelämässä oppimisen suunnittelu ja tavoitteista sopiminen yhdessä opiskelijan, opettajan ja työelämän edustajan kanssa toteutuvat usein vain kohtalaisesti.
- Oppilaitokset eivät aina varmista, että työpaikkaohjaajat tietävät työelämässä oppimisen jakson tavoitteet
- Usein opiskelijat saavat vain kohtalaisesti tukea ja ohjausta työelämässä oppiessaan
  - Lisäksi työpaikkaohjaajien sitoutumisessa ohjaukseen ja työpaikkojen tuessa ohjaajille on toisinaan parannettavaa
- Työpaikkaohjaajien ohjaus ja arviointiosaamisessa on kehitettävää.

Koulutuksen järjestäjien tulee varmistaa, että opiskelijat saavat tarvitsemansa tuen ja ohjauksen työelämässä oppimisen aikana

- Koulutuksen järjestäjien tulee
  - varmistaa, että työelämässä oppimisen tavoitteista ja sisällöistä sovitaan yhdessä
  - Varmistaa, että opiskelijat saavat tarvitsemansa tuen ja ohjauksen niin opettajilta kuin työpaikkaohjaajilta
  - Varmistaa, että työpaikkaohjaajilla on riittävästä ohjaus- ja arviointiosaamista
  - Varmistaa, että silloin kun vastuullinen työpaikkaohjaaja ei työskentele käytännön työtehtävissä opiskelijan kanssa, opiskelijan arjen ohjauksesta on sovittu ja opiskelija tietää kuka häntä ohjaa.
- Opettajilla tulee olla tosiallinen mahdollisuus ohjata opiskelijoita ja työpaikkaohjaajia työelämässä oppimisen aikana.
- Työpaikkojen tulee tiedostaa tehtävänsä ja vastuunsa opiskelijoiden ohjaamisessa ja arvioinnissa. Työpaikkaohjaajia tulee kannustaa ja tukea kouluttautumisessa.
- Koulutuksen järjestäjien ja työelämän on yhdessä mietittävä tapoja, joilla työelämässä oppiminen mahdollistuisi paremmin useammille opiskelijoille.

Näyttöjen toteuttaminen työpaikoilla ja niiden arviointi ei toteudu tavoitteiden mukaisesti

- Perustutkinnon näytöistä lähes puolet ja ammattitutkinnon näytöistä kaksi kolmasosaa oppilaitosnäytöjä
  - Koulutuksen järjestäjien perusteluja:
    - Turvallisuus
    - Alan työtehtävien luonne
    - Soveltuvia työpaikkoja ei ole saatavilla
    - Opiskelijoiden ikä (pt)
    - Tutkinnon perusteiden sisällöt ja/tai tutkinnon osien laajuus
- Molempien tutkintojen näytöistä lähes puolet oli arvioitu ilman työelämän edustajaa. Lisäksi reilu kymmenesosa näytöistä oli opettajan yksin arvioimia.

Turvallisuusalan näyttötoimintaa tulee kehittää niin, että näyttöjen toteuttaminen yhteistyössä työelämän kanssa yleistyy

- Näyttötoiminnan kehittäminen vaatii opetushallinnon, järjestäjien ja työelämän yhteistyötä
- Koulutuksen järjestäjien
  - Tulee pohtia, toteutetaanko näyttöjä oppilaitoksessa vanhasta tottumuksesta vai siksi, että niiden toteuttaminen työelämässä ei ole mahdollista
  - Olisi hyvä pyrkiä toteuttamaan näyttöjä työelämässä myös silloin, kun opiskelija on hankkinut osaamisensa muualla kuin työelämässä oppimisen jaksolla.
- Erityisesti yhdistelmänäyttöjen kehittämiseen tulee panostaa.
- OPH:n tulee tutkinnon perusteita kehittäessään kiinnittää huomiota siihen, että näyttöjen toteuttaminen työelämässä, silloin kun sitä edellytetään, on todellinen vaihtoehto niin tutkinnon osien sisältöjen kuin laajuudenkin puolesta.

Opetus- ja ohjaushenkilöstön työelämäosaamisessa on kehitettävää

- Opetus- ja ohjaushenkilöstön pedagogisen osaamisen sekä työelämäosaamisen ylläpitäminen ja kehittäminen toteutuvat pääasiassa hyvin.
- Keskeisimpiä kehittämisen kohteita pedagogissa osaamisessa:
  - Digiosaaminen ja tekoälyyn liittyvä osaaminen
  - Erilaisten ja erityistä tukea tarvitsevien opiskelijoiden tunnistaminen, huomioiminen ja kohtaaminen.
- Keskeisimpiä kehittämisen kohteita työelämäosaamisessa:
  - Henkilöstön ajantasainen työelämäosaaminen ja työelämätuntemus
  - Tiiviimpi yhteistyö työelämän kanssa
  - Työelämän kanssa tehtävään yhteistyöhön liittyvät käytännöt

Opetus- ja ohjaushenkilöstön työelämäosaamista tulee vahvistaa

- Koulutuksen järjestäjien tulee mahdollistaa ja kannustaa opettajia työelämäyhteistyöhön ja verkostoitumaan alan työpaikkojen kanssa.
- Lisäksi opettajia tulee kannustaa verkostoitumaan keskenään vertaisoppimisen mahdollistamiseksi.
- Opetus- ja ohjaushenkilöstön erityiseen tukeen liittyvää osaamista tulee vahvistaa, sillä alalla on keskimääräistä enemmän erityistä tukea tarvitsevia opiskelijoita.

Koulutuksen järjestäjien hyviksi kokemia toimintatapoja opettajien osaamisen kehittämiseen on koottu arviointiraportin taulukkoon 16.

Opiskelijoiden osaamisen vahvuuksia ovat ammatin perusosaaminen ja vuorovaikutustaidot, kehitettävää on kyvyssä kirjoittaa työn vaatimia raportteja, tietoteknisessä osaamisessa ja kielitaidossa

Vahvuudet

- Monipuolinen ammatin perusosaaminen
- Asiakaspalvelu- ja vuorovaikutustaidot
  - Toisaalta osalla opiskelijoista näissä taidoissa on myös kehitettävää

Kehittämisen kohteet:

- Kyky kirjoittaa työn vaatimia raportteja
- Tietotekninen osaaminen
- Suomen kielen taito
- Työelämätaidot

Jatko-opintovalmiudet

- Reilu puolet järjestäjistä arvioi, että perustutkinnon suorittaneilla on riittävät valmiudet korkeakouluopintoihin
- Ammattitutkinnon suorittaneiden valmiudet arvio riittäviksi vajaa puolet järjestäjistä

Opiskelijoilla tulee olla valmistuessa työelämän edellyttämä raportointiosaaminen ja kielitaito

- Opetushallituksen tulee varmistaa, että tutkinnon perusteissa on riittävästi raportointiosaamisen kehittymistä tukevia sisältöjä.
- Koulutuksen järjestäjien tulee turvallisuusalan koulutusta järjestäessään varmistaa, että opintojen aikana opiskelijat harjoittelevat kirjallista raportointia niin, että heillä valmistuessaan on työelämän edellyttämä osaaminen. Myös opiskelijoiden vuorovaikutus- ja asiakaspalvelutaitojen kehittyminen tulee varmistaa.
- Koulutuksen järjestäjien vastuulla on varmistaa, että kaikki opiskelijat saavuttavat opintojensa aikana työympäristön ja työtehtävien edellyttämän suullisen ja kirjallisen kielitaidon.

Turvallisuusalan koulutuksissa opintojen keskeyttäminen on yleistä

- Opintojen läpäisyn kannalta on tärkeää, että opiskelijat saavat tarpeitaan vastaavaa opetusta, ohjausta ja tukea eri oppimisympäristöissä.
  - Useilla järjestäjillä opiskelijoiden ohjaus ja tuki toteutuu vain kohtalaisesti työelämässä oppimisen aikana.
  - Oppilaitoksessa suoritettavissa ammatillisissa opinnoissa opiskelijat pääasiassa saavat hyvin tukea, yhteisissä tutkinnon osissa jonkin verran heikommin.

Tutkintotaso	Valmistunut 3 (pt) / 2 (at) vuotta myöhemmin	Keskeyttänyt ammatilliset opinnot
Perustutkinto	50 %	21 %
Ammattitutkinto – tavoite koko tutkinto	69 %	22 %
Ammattitutkinto – tavoite tutkinnon osa/osat	72 %	9 %

Koulutuksen järjestäjien tulee panostaa opiskelijoiden ohjaukseen ja tukeen, jotta useampi opinnot aloittanut valmistuisi

- Opiskelijoiden hakeutuessa opiskelemaan on tärkeää, että he saavat todenmukaista tietoa siitä, mitä osaamista turvallisuusalan opiskelu ja alalla työskentely vaatii.
- Koulutuksen järjestäjien tulee
  - varmistaa, että opiskelijoiksi valittavilla henkilöillä on riittävät valmiudet alan opintoihin.
  - panostaa opiskelijoiden ohjaukseen ja tukeen, jotta useampi opinnot aloittanut valmistuisi tai ainakin ammatillisten opintojen keskeyttämisen sijaan siirtyisi toisiin opintoihin.
  - tulee seurata opintojen läpäisyä.

Opiskelijat ja työelämän edustajat tulee ottaa vahvemmin mukaan pedagogisen toiminnan kehittämiseen

- Opettajien, työelämän ja opiskelijoiden osallistumisessa pedagogisen toiminnan kehittämiseen on useilla järjestäjillä parannettavaa ja siinä on myös paljon vaihtelua järjestäjien välillä.
- Järjestäjien mukaan pedagogisen toiminnan kehittämistä vaikeuttavat muun muassa
  - Aika- ja henkilöstöresurssit
  - Henkilöstön sitoutumisen ja motivaation puute, haluttomuus kehittää omaa työtä
  - Puutteet yhteisissä tavoitteissa ja näkemyksissä sekä toiminnan suunnitelmallisuudessa
- Useilla koulutuksen järjestäjillä myös HOKS-prosessin toimivuuden seurannassa ja kehittämisessä on parannettavaa.

Opettajien, opiskelijoiden ja työelämän osallistuminen pedagogisen toiminnan kehittämiseen tulee olla osa arjen työskentelyä oppilaitoksissa

- **Koulutuksen järjestäjien tulee**
  - Laatia selkeät toimintatavat eri tahojen osallistamiseen
  - tarkastella säännöllisesti HOKSaukseen liittyviä arjen käytäntöjä ja niiden toimivuutta

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Miten turvallisuusalan perus- ja ammattitutkinnon koulutusta tulisi kehittää?

Kommenttipuheenvuorot

Yli-insinööri Tomi Ahokas,

Opetushallitus

Koulutuspäällikkö Marko Koivikko,

Turvallisuus- ja tullialan

työelämätoimikunta